

Autor je koristio raspoložive hrvatske i strane arhivske izvore, zatim raznovrsni tisak, među kojima i mnoge američke, britanske i kanadske novine. Vidljivo je da je posvetio veliku pozornost korištenju raznovrsne i brojne strane literature. Prevladavaju strani naslovi, uglavnom na engleskom jeziku. Opširno i temeljito korištenje strane literature omogućilo je kvalitetnu obradu teme kojom se autor bavio.

Autor zaključuje da UNPROFOR nije uspio zaustaviti rat niti spriječiti različite zločine i stradanja civila. Rat su na kraju okončali razni drugi čimbenici, a ne mirovne snage UN-a. Isto tako zaključuje da su sve sukobljene strane u ratu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini imale razloga biti nezadovoljne mirovnim snagama. "Plave kacige" na kraju nisu mogle "zadovoljiti" ni jednu od sukobljenih strana. Također se može zaključiti da su razne slabosti i neuspjesi UNPROFOR-a nanijeli načelnu štetu ugledu OUN-a. No, kako dobro zaključuje autor, i što pokazuje njegovo istraživanje motivacije pojedinih država da upute svoje vojnike u sastav UNPROFOR-a, zapravo se ta misija i ne može smatrati neuspješnom, jer ono što se moglo smatrati njezinim eventualnim "uspjehom" i nije bio cilj onih koji su imali važnu ulogu u stvaranju UNPROFOR-a. Tako je ta misija bila uspješna u ograničavanju širenja rata, onemogućavanju eventualne šire destabilizacije u Europi, a poslužila je i da razne značajnije europske države, poput Francuske i Velike Britanije, slanjem svojih vojnika u misiju UN-a na terenu ostvaruju utjecaj u skladu s vlastitom nacionalnom politikom, a ne višim i nesebičnim načelima na kojima se temelji OUN. Dakle, zaključuje autor, u misiji UNPROFOR-a prevladavala je realpolitika. Takva realpolitika skupo je stajala mnoge sudionike rata, posebno civile, koji su vjerovali u zaštitu i pomoć "plavih kaciga", ali je zemljama koje su sudjelovale u toj mirovnoj misiji zapravo donijela različite koristi. Dakle, iz perspektive realpolitičkih interesa većine zemalja koje su poslale svoje vojnike u sastav UNPROFOR-a, misija je bila "vrlo uspješna". Autor zaključuje da cilj njegove knjige nije bio zagovarati svijet u kojem će se cijeniti takvi "uspjesi", ali jest da čitateljima približi spoznaju o stvarnosti upravo takva svijeta.

Riječ je o veoma vrijednom djelu, napisanom zanimljivo, jasno i pregledno. Pružen je cijeli niz novih podataka i dobro utemeljenih obrazloženja i zaključaka. Posebno je vrijedno što je autor uvelike unaprijedio našu historiografiju s novim saznanjima o jednom aspektu međunarodnoga utjecaja na rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini tijekom 1990-ih.

NIKICA BARIĆ

Stjepan Milković, *Alfe žive vječno! Prilozi za ratni put Specijalne jedinice policije "Alfa" PU zagrebačke u Domovinskom ratu 1991. – 1995.* (Zagreb: Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata; Udruga veterana specijalne jedinice policije "Alfa", 2013), 352 str.

Djelatni policajac mr. sig. Stjepan Milković autor je djela o Specijalnoj jedinici policije "Alfa" (SJP "Alfa"), čiji je pripadnik bio od 1992. godine. Ta je jedinica ustrojena

odlukom Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske (MUP RH) 23. srpnja 1990. i bila je popunjena dragovoljcima. Specijalne jedinice MUP-a RH bile su temelj na kojem je nastala oružana sila RH. Do nastanka Zbora narodne garde specijalne jedinice MUP-a RH bile su jedina formacija sposobna suprotstaviti se srpskoj agresiji. Autor je kratkom kronologijom objasnio uzroke i tijek Domovinskoga rata. Također je objasnio nastanak i razvoj specijalnih jedinica MUP-a RH i upozorio na njihovu posebnost u odnosu na jedinice specijalne policije u svijetu. Autor se prilikom pisanja nije koristio izvornom arhivskom građom nego dostupnom literaturom, magistarskim i diplomskim radovima, zbornicima radova, znanstvenim i stručnim radovima. Iako monografija ne slijedi metodologiju povijesne znanosti, iznimno je vrijedna jer sadrži usmenu povijest, odnosno usmena sjećanja sudionika Domovinskoga rata. Bivši ministri unutarnjih poslova, bivši zapovjednici te bivši i sadašnji pripadnici SJP "Alfa" svojim su sjećanjima doprinijeli boljem razumijevanju nastanka, razvoja i bojnih djelovanja specijalne policije u Domovinskom ratu. Monografija sadrži popis svih poginulih i preminulih pripadnika SJP "Alfa" te svih aktivnih i pričuvnih pripadnika jedinice od 1991. do 1996. godine. Nastanak i razvoj specijalnih jedinica MUP-a RH autor je dodatno objasnio sa osam shematskih prikaza koji čitatelju slikovito prikazuju ponekad zamršen ustroj i zapovjednu strukturu. Zemljovidi i mnogobrojne fotografije pomažu boljem razumijevanju djelovanja SJP "Alfa" na bojištima diljem Hrvatske. Jednostavnije snalaženje i razumijevanje kroz brojna poglavlja omogućeno je kazalom imena i mjesta te popisom oznaka i kratica.

Knjiga ima ukupno 352 stranice. Početni dio čine "Predgovor", "Sažetak" i "Uvod" (str. 9 – 32). Središnji dio sadrži međusobno povezana poglavlja u kojima se izmjenjuju usmena sjećanja sudionika i autorove analize ratnih događaja vezanih uz SJP "Alfa" (str. 33 – 252). U završnom su dijelu: "Fotogalerija SJP Alfa Zagreb" (str. 253 – 321), "Popis aktivnih pripadnika Specijalne policije Alfa PU zagrebačke 1991. – 1996." (str. 324 – 327), "Popis pričuvnih pripadnika Specijalne policije Alfa PU zagrebačke 1991. – 1996." (str. 327 – 332), "Preustroj MUP-a RH" (str. 333 – 338), "Literatura" (str. 340 – 342), "Popis oznaka i kratica" (str. 343 – 345), "Kazalo imena" (str. 346 – 347), "Kazalo mjesta" (str. 347 – 351) i "Životopis" (str. 352).

Autor knjige uspio je, bez obzira na pripadnost SJP "Alfa", zadržati dovoljnu razinu kritičnosti prilikom pisanja raščlambi djelovanja u kojima je sudjelovala njegova postrojba. S obzirom na količinu faktografskih podataka, zemljovida, shematskih prikaza i fotografija, ova je monografija neizostavno štivo za izučavanje ne samo uloge specijalne policije u Domovinskom ratu nego i samoga rata.

DARJAN GODIĆ